

Statistics Belgium

ANALYSE

Arbeidsparticipatie en
gezondheidsproblemen of handicap

De helft van de 15 tot 64-jarigen met een langdurig gezondheidsprobleem of moeilijkheid bij het uitvoeren van dagelijkse handelingen is aan het werk

Resultaten ad hoc-enquête over arbeidsparticipatie van mensen met langdurige gezondheidsproblemen of moeilijkheden bij het uitvoeren van dagelijkse handelingen

- 23,9 % van de 15- tot 64-jarigen heeft langdurige gezondheidsproblemen of ziekte of ervaart langdurige moeilijkheden bij het uitvoeren van dagelijkse handelingen.
- Dat percentage stijgt naargelang de leeftijd: 10% van de 15- tot 24-jarigen, 37,5% van de 50- tot 64-jarigen.
- Ongeveer evenveel mannen als vrouwen kampen met een langdurig gezondheidsprobleem of moeilijkheid.
- Hoe hoger de scholingsgraad, hoe minder last respondenten ervaren van langdurige gezondheidsproblemen of moeilijkheden.
- 50,4% van de respondenten met langdurige gezondheidsproblemen of moeilijkheden heeft werk; de werkgelegenheidsgraad van de personen zonder een van die problemen bedraagt 66,9%.
- Problemen met rug of nek worden als belangrijkste gezondheidsprobleem ervaren.
- Tillen en dragen worden beschouwd als de belangrijkste moeilijkheid bij het uitvoeren van dagelijkse handelingen.
- De belangrijkste hinder op het werk wordt ervaren in het soort werk dat kan worden uitgeoefend of wordt uitgeoefend, zoals zwaar tillen, buiten werken en lange tijd zitten.
- 27,5% heeft hulp nodig of gebruikt hulp om te kunnen werken.
- 91% van de 15- tot 64-jarigen heeft geen andere beperkingen; als er toch niet-gezondheidsgebonden beperkingen zijn, hebben ze in de meeste gevallen te maken met een gebrek aan kwalificaties of ervaring (23,2%).
- 28,1% van de 15- tot 64-jarigen in Europa heeft een gezondheidsprobleem of moeilijkheid; België zit onder dat gemiddelde, net als de drie gewesten.

Dat blijkt uit de resultaten van een enquête naar arbeidsparticipatie van mensen met langdurige gezondheidsproblemen of moeilijkheden bij het uitvoeren van dagelijkse handelingen. Die enquête koppelde de Algemene Directie Statistiek tijdens het tweede kwartaal van 2011 aan de enquête naar de arbeidskrachten. 15.320 respondenten van 15 tot en met 64 jaar beantwoordden de bevraging. Geëxtrapoleerd naar de totale bevolking gaat het om ongeveer 6.950.000 personen.

- Met 'langdurig' bedoelen we een duur van minstens 6 maanden waarin het gezondheidsprobleem, de ziekte of de moeilijkheid bij de uitvoering van dagelijkse handelingen voorkomt of nog zal voorkomen. In de tekst korten we het af tot "langdurige gezondheidsproblemen of moeilijkheden".
- De gezondheidsproblemen, ziekten of moeilijkheden zijn niet noodzakelijk verbonden met het werk.
- Gezondheidsproblemen kunnen zowel lichamelijk als geestelijk zijn en werden niet noodzakelijk door een arts vastgesteld.

Bijna 24% van de 15- tot 64-jarigen heeft een langdurig gezondheidsprobleem of ervaart moeilijkheden bij het uitvoeren van dagelijkse handelingen

1.725.000 mensen lijden aan een gezondheidsprobleem of hebben moeilijkheden bij het uitvoeren van dagelijkse handelingen. Dat komt overeen met 23,9% van de 7.215.000 personen op beroepsactieve leeftijd (15-64 jaar).

Globaal gezien hebben mannen en vrouwen in gelijke mate met die gezondheidsproblemen en moeilijkheden te maken. Zoals verwacht neemt het aantal personen dat kampt met dergelijke problemen toe met de leeftijd: de percentages bedragen 10,0% bij de 15- tot 24-jarigen, 21,1% bij de 25- tot 49-jarigen en 37,5% bij de 50- tot 64-jarigen.

Gezondheidsproblemen en moeilijkheden bij het uitvoeren van basisactiviteiten komen duidelijk minder voor bij hooggeschoolden. 13,6% van de universitaire heeft een langdurig gezondheidsprobleem of ervaart moeilijkheden. Bij mensen met een diploma hoger secundair onderwijs is dat 21,9 %. De laagst geschoolden en ongeschoolden verkeren in de minst gunstige positie: 37,9% van hen ondervindt last van dergelijke langdurige problemen.

Mensen zonder werk hebben meer te kampen met langdurige gezondheidsproblemen en moeilijkheden bij het uitoefenen van basisactiviteiten dan mensen met werk. 19,3% van de werkenden ondervindt last, terwijl dat voor werklozen 27,1% is. Bij inactieven gaat het om 32,2%. Binnen die laatste groep is er een groot verschil qua leeftijd. De nog jonge inactieven (15- tot 24-jarigen) hebben weinig last van hun gezondheid (9,5%), maar 42,6% van de 25- tot 49-jarigen en 48,6% van de 50- tot 64-jarigen ervaart een langdurig gezondheidsprobleem of een moeilijkheid.

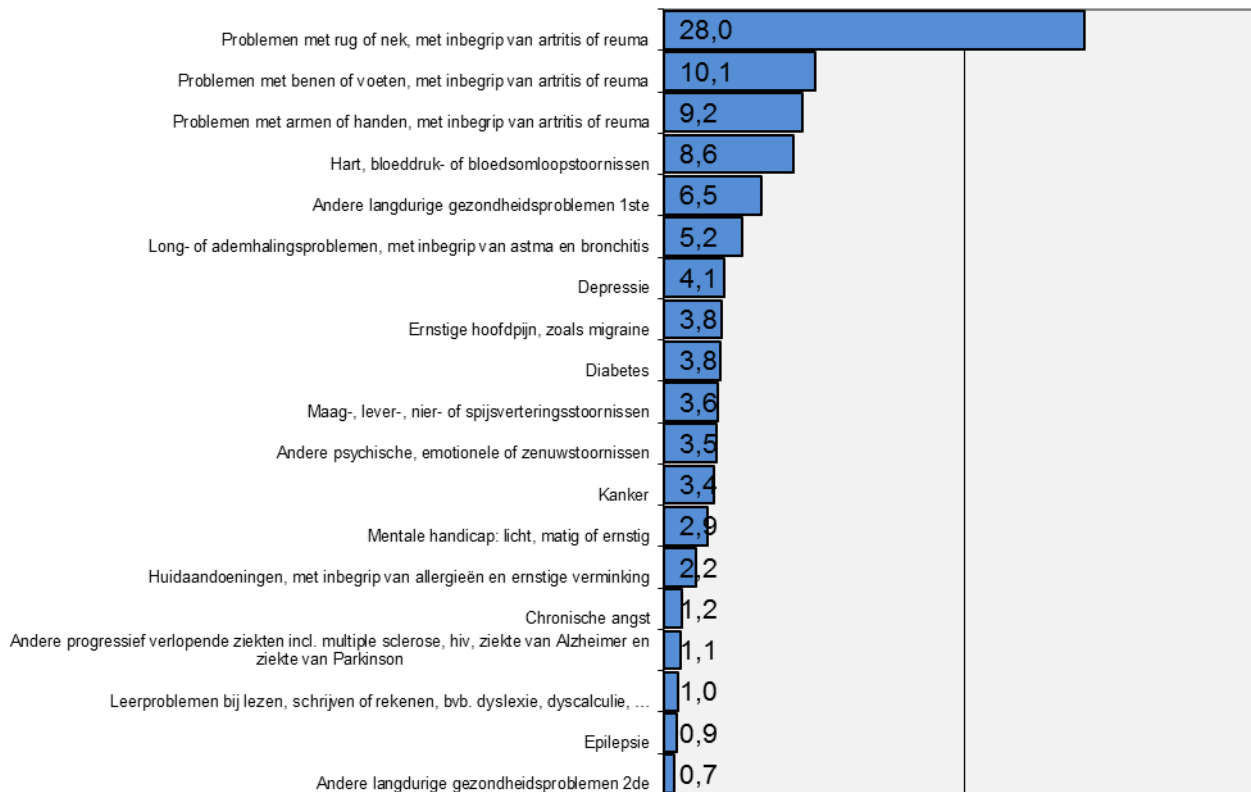
Bij de werkenden rapporteren werknemers in de openbare sector (22,9%) en arbeiders in de privésector (22,8%) vaker gezondheidsproblemen of moeilijkheden dan zelfstandigen (17,6%) en bedienden in de privésector (15,1%). Er zijn ook meer mensen met gezondheidsproblemen en moeilijkheden terug te vinden bij deeltijdse werknemers (23,7%) dan bij voltijdse (17,8%).

Tabel 1: Aanwezigheid van een langdurig gezondheidsprobleem of moeilijkheid

Langdurig gezondheidsprobleem of moeilijkheid	ja	nee	Geen antwoord	Absolute cijfers
	%	%	%	
Algemeen gemiddelde	23,9	72,4	3,7	7.215.000
Geslacht				
Man	23,9	72,7	3,5	3.626.000
Vrouw	23,9	72,2	3,9	3.590.000
Leeftijdsgroep				
15-24 jaar	10,0	85,4	4,6	1.322.000
25-49 jaar	21,1	75,3	3,7	3.752.000
50-64 jaar	37,5	59,5	3,1	2.142.000
Onderwijsniveau				
Lager (of geen diploma)	37,9	57,8	4,3	900.000
Lager secundair	29,8	66,2	4,0	1.374.000
Hoger secundair	21,9	74,4	3,7	2.734.000
Hoger korte type	20,2	76,5	3,2	1.107.000
Hoger lange type	14,1	83,0	2,9	306.000
Universitair	13,6	83,1	3,3	794.000
IAB-statuut				
Werkloos	27,1	67,1	5,8	320.000
Werkend	19,3	77,6	3,1	4.508.000
Inactief	32,2	63,4	4,4	2.387.000
Statuut (indien werkend)				
Arbeider (privésector)	22,8	73,8	3,4	1.209.000
Bediende (privésector)	15,1	82,0	3,0	1.630.000
Werknemer in de openbare sector	22,9	74,2	2,9	1.033.000
Zelfstandige	17,6	79,0	3,4	636.000
Voltijds/deeltijds				
Voltijds	17,8	79,1	3,0	3.377.000
Deeltijds	23,7	72,9	3,4	1.131.000

Problemen met rug of nek worden als belangrijkste gezondheidsprobleem ervaren

Grafiek 1: Het langdurig gezondheidsprobleem dat voor de persoon het belangrijkste is

De drie problemen die het vaakst als belangrijkste gezondheidsprobleem worden aangehaald zijn problemen met rug of nek, met inbegrip van artritis of reuma (28%), problemen met benen of voeten, met inbegrip van artritis of reuma (10,1%) en problemen met armen of handen, met inbegrip van artritis of reuma (9,2%). Zij hebben de grootste impact op het leven van de respondent.

Voor zowel mannen als vrouwen gaat het om de top drie, maar bij vrouwen is de volgorde anders: problemen met armen of handen bezetten de tweede plaats en problemen met benen of voeten de derde plaats.

Problemen met rug of nek worden bij jong en oud als belangrijkste gezondheidsprobleem gezien. Bij jongeren van 15 tot 24 jaar komen long- of ademhalingsproblemen met inbegrip van astma en bronchitis (12,7%) op de tweede plaats. 50- tot 64-jarigen halen naast de top drie van gezondheidsproblemen ook vaak hart, bloeddruk- of bloedsomloopstoornissen aan als belangrijkste probleem (13,4%) en vermelden ook vaker diabetes of kanker.

Tillen en dragen worden beschouwd als belangrijkste moeilijkheid bij uitvoeren van dagelijkse handelingen

Grafiek 2: De langdurige moeilijkheid bij de uitoefening van dagdagelijkse handelingen die voor de persoon het belangrijkste is

De belangrijkste langdurige moeilijkheid die de grootste impact heeft op het dagelijkse leven is tillen en dragen. Daarna volgt lopen en trappen lopen en als derde zich herinneren of zich concentreren.

Het verschil tussen mannen en vrouwen is klein (13,1% versus 13,7%). De meerderheid van de mensen die problemen hebben met zien (50,5%), horen (56,3%) of problemen met buigen (53,4%), hebben een job. Mensen die problemen hebben met communiceren, bv. begrijpen of begrepen worden, en mensen die moeilijkheden hebben bij het lopen of trappenlopen, hebben echter minder vaak een job (respectievelijk 19,8% en 26,3%).

Gevolgen op de arbeidsmarkt

Mensen met langdurige gezondheidsproblemen, ziektes of langdurige moeilijkheden bij het uitvoeren van dagelijkse handelingen zijn minder aan het werk, zijn meer werkloos en hebben een hogere inactiviteitsgraad.

Terwijl de werkgelegenheidsgraad van de bevolking van 15 tot en met 64 jaar 62,5% bedroeg voor het tweede kwartaal van 2011, ligt dat percentage bij mensen met langdurige gezondheidsproblemen of een moeilijkheid bij dagelijkse handelingen een stuk lager (50,4%). Ook de werkloosheidsgraad en inactiviteitgraad zijn voor die bevolkingsgroep duidelijk minder gunstig. Het gaat om respectievelijk 9,1% en 44,5% voor mensen met langdurige gezondheidsproblemen, tegenover 6,2% en 29% voor mensen zonder gezondheidsproblemen.

Tabel 2: Werkgelegenheidsgraad, werkloosheidsgraad en inactiviteitsgraad van mensen met/zonder een langdurig gezondheidsprobleem of moeilijkheid en de totale bevolking van 15 tot en met 64 jaar

Personen met een langdurig gezondheidsprobleem en/of moeilijkheid bij handelingen (4)	ja	nee	Bevolking 15-64 jaar
Werkgelegenheidsgraad ⁽¹⁾	50,4%	66,9%	62,5%
Werkloosheidsgraad ⁽²⁾	9,1%	6,2%	6,6%
Inactiviteitsgraad ⁽³⁾	44,5%	29,0%	33,1%

(1) Percentage werkenden in de bevolking van 15 tot en met 64 jaar

(2) Percentage werklozen in de beroepsbevolking (werkenden + werklozen) van 15 tot en met 64 jaar

(3) Percentage niet-actieven in de bevolking van 15 tot en met 64 jaar

(4) Mensen die niet wilden antwoorden op de vragen in verband met hun gezondheid buiten beschouwing gelaten

Vooraf beperkingen op vlak van het soort werk en de duur van het werk

Mensen met langdurige gezondheidsproblemen of moeilijkheden kunnen beperkingen ervaren bij het werk dat ze doen of zouden willen doen.

Ruim de helft (53,3%) van hen heeft omwille van gezondheidsproblemen of moeilijkheden een of meerdere beperkingen bij het uitoefenen van een job. De mate van de beperking is sterk verschillend naargelang de persoon in kwestie werk heeft of niet. 71,5% van de mensen met gezondheidsproblemen of moeilijkheden die geen werk hebben, meldt een of meerdere beperkingen. Bij werklozen gaat het om 56,5%, en bij inactieve personen loopt het percentage op tot 73,2%. Mensen die aan het werk zijn, hebben veel minder te maken met beperkingen (35,3%).

De beperkingen situeren zich vooral op vlak van het soort werk dat zou kunnen of kan worden uitgeoefend, zoals zwaar tillen, buiten werken en lange tijd zitten. 65,2 % van de niet-werkende personen met gezondheidsproblemen of moeilijkheden vindt dat een belangrijke beperking. Beperkingen op vlak van het aantal uren dat per week kan of zou kunnen worden gewerkt, zijn voor hen bijna even belangrijk (61,9%). Problemen met vervoer van en naar het werk worden daarentegen minder aangehaald (34,9%). Werkende mensen met gezondheidsproblemen of moeilijkheden hebben dezelfde beperkingen, maar in veel mindere mate.

Tabel 3: Beperkingen omwille van gezondheidsproblemen of moeilijkheden volgens de arbeidssituatie

Gezondheidsgebonden beperkingen op vlak van werk					
	Personen zonder betrekking			Personen met een betrekking	Totaal
	Werkloos	Inactief	Totaal		
Ja	56,5	73,2	71,5	35,3	53,3
Nee	43,5	26,8	28,5	64,7	46,7
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Hulp om te kunnen werken

Mits ze worden ondersteund of hulp krijgen, kan het werken worden vergemakkelijkt voor mensen met gezondheidsproblemen of een moeilijkheid. 43,1 % van de mensen zonder job geeft aan hulp of ondersteuning nodig te hebben om te kunnen werken. 12,1 % van de mensen met een job maakt effectief gebruik van ondersteuning om de huidige job te kunnen uitvoeren of heeft nood aan ondersteuning om de job te kunnen doen die ze eigenlijk zouden willen doen.

De meeste mensen hebben nood aan of gebruiken speciale werkregelingen zoals zittend werk, telewerken, flexibele werktijd of minder zwaar werk (22,4%). Nood aan of gebruik van speciale apparatuur of een aangepaste werkplek (12,8%) en persoonlijke hulp (11,5%) komen respectievelijk op de tweede en derde plaats, maar zijn ongeveer even belangrijk. Mensen die werken, maken weinig gebruik van persoonlijke hulp of hebben er geen nood aan.

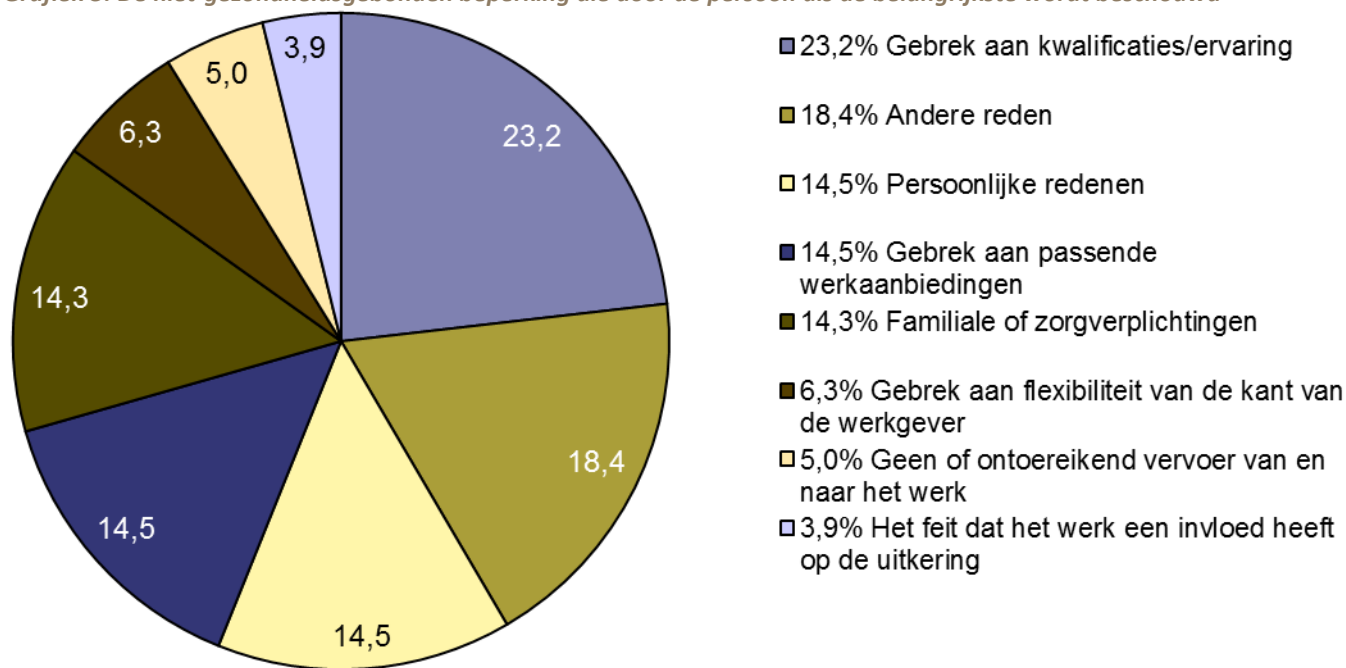
Tabel 4: Nood aan of gebruik van hulp om te (kunnen) werken volgens de arbeidssituatie

	Personen zonder betrekking			Personen met een betrekking	Totaal
	Werkloos	Inactief	Totaal		
	Nood aan of gebruik maken van hulp om te (kunnen) werken				
Ja	29,5	44,7	43,1	12,1	27,5
Nee	70,5	55,3	56,9	87,9	72,5
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Gebrek aan kwalificaties of ervaring belangrijkste niet-gezondheidsgebonden beperking

Los van gezondheidsproblemen of moeilijkheden kunnen er nog andere redenen zijn die een beperking vormen bij het uitoefenen van een job. De overgrote meerderheid (91%) van alle mensen van 15 tot 64 jaar heeft geen andere beperkingen. Als die er toch zijn, wordt in de eerste plaats een gebrek aan kwalificaties of ervaring aangeduid (23,2%). Andere redenen, waaronder de onmogelijkheid om te werken (18,4%), gebrek aan passende werkaanbiedingen (14,5%), persoonlijke redenen (14,5%) en familiale en zorgverplichtingen (14,3%), worden eveneens frequent aangehaald.

Grafiek 3: De niet-gezondheidsgebonden beperking die door de persoon als de belangrijkste wordt beschouwd

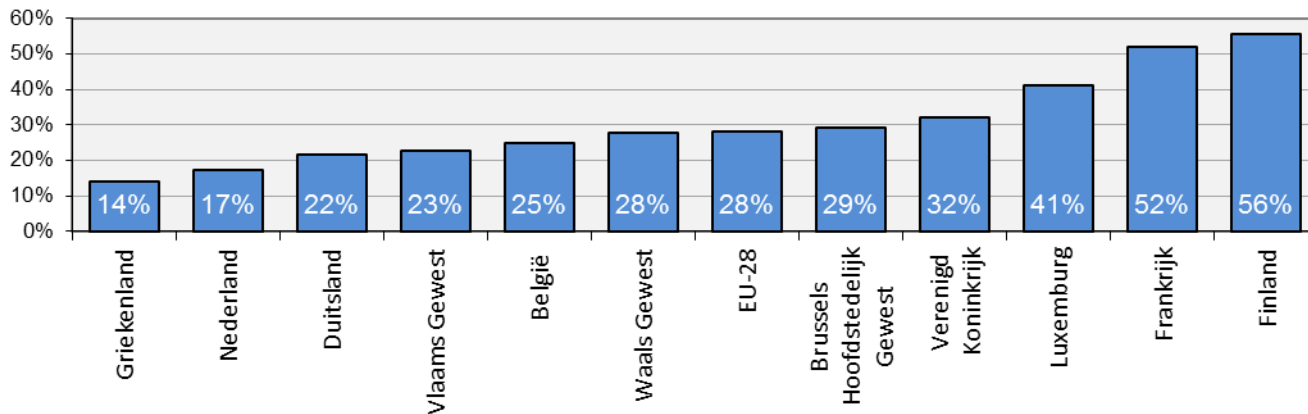
Familiale of zorgverplichtingen zijn veel belangrijker voor vrouwen (21,7%) dan voor mannen (5,1%). Voor hooggeschoolden hebben de beperkingen meer te maken met een gebrek aan een passende werkaanbieding (21,9%) dan met een gebrek aan kwalificaties (7,7%).

28,1% van de 15 tot 64-jarigen in Europa heeft een gezondheidsprobleem of moeilijkheid, België zit onder dit gemiddelde

In de EU-28 heeft 28,1% van de bevolking van 15 tot en met 64 jaar een gezondheidsprobleem en/of moeilijkheid bij het uitvoeren van dagelijkse handelingen. Het vergelijkbare percentage voor België bedraagt 24,8% , wat lager is dan het Europese gemiddelde. Ook de drie gewesten zitten onder dat gemiddelde.

In Finland is het aandeel van personen met gezondheidsproblemen of moeilijkheden in de bevolking op beroepsactieve leeftijd het hoogst (55,7%) en in Griekenland het laagst (14%). In de buurlanden varieert het percentage: In Frankrijk heeft meer dan de helft van de 15- tot 64-jarigen een gezondheidsprobleem of moeilijkheid gerapporteerd, in Duitsland 21,5% en in Nederland (17,4%).

Grafiek 4: Aandeel van het aantal personen met een langdurig gezondheidsprobleem of moeilijkheid in de bevolking van 15 tot en met 64 jaar

(*) Bron: Eurostat en Algemene Directie Statistiek - Statistics Belgium

[Meer info op Statbel](#)

Bezoek onze website
www.statbel.fgov.be

FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie
Algemene Directie Statistiek - Statistics Belgium

Communicatieverantwoordelijke Stephan Moens
statpress@economie.fgov.be
North Gate - Koning Albert II-laan 16 - 1000 Brussel
E-mail: statbel@economie.fgov.be

Ondernemingsnummer: 0314.595.348
Verantwoordelijke uitgever: Nicolas Waeyaert
North Gate - Koning Albert II-laan 16 - 1000 Brussel

